

anmode Staten om Hjælp, de har klaret det hele paa egen Haand.

Lovforslagets Formaal er altsaa at give Laan til Udstykning af større Gaarde og Embedsjorder, og det forekommer mig at være et fortrinligt Formaal, idet man herved skaffer Mulighed for Oprettelsen af stadig flere selvstændige Hjem. Det forekommer mig nemlig, at det er indenfor de store Virksomheder — paa Landet paa de store Herregaarde og i Byerne i de store Industrivirksomheder —, der fortrinnsvis kommer Utilfredshed til Orde blandt Lønarbejderne med de Samfundsforhold, hvorunder de lever. De har ingen Udsigt til at blive selvstændige, og derfor kommer alt for dem til at dreje sig om stadig at faa kortere Arbejdstid og højere Løn, og der er neppe meget at sige til det, de fleste vilde vel bære sig ad paa samme Maade. Netop for at modarbejde denne Utilfredshed er det af stor Betydning, at der bliver oprettet flere og flere selvstændige Hjem, saa at der kan blive flere og flere, om jeg saa maa sige, selvstændige Arbejdsgivere. Der bliver nemlig paa de Brug, der bliver oprettet ifølge denne Lov, nok at bestille for en hel Familie, idet Bruget ikke er saa lidt større end de, der bliver oprettet ifølge Husmandsloven, som virker jævnsides med denne Lov. Det er netop meget godt, man ikke taber dem af Syne, som har Lyst og økonomisk Evne til at faa noget mere Jord, end de kan faa efter Husmandsloven. Der er al Grund til at have sin Opmærksomhed henvendt paa Udstykningsforeningernes Arbejde, fordi den Form for Landbrug, mindre Gaarde eller større Husmandsbrug, hvad man nu vil kalde det, som er Frugten af disse Foreningers Virksomhed, er den heldigste Form for Landbrug under de Forhold, der herhjemme arbejdes under. Man har ogsaa ved de gentagne Revisioner af Husmandsloven haft for Øje, at Brugene skulde være saa store, at der var fuldt op at gøre for en Familie, og at det ikke skulde være saaledes, som man en Gang tænkte paa, at den, der fik et saadant Brug, foruden at dyrke dette skulde arbejde i en eller anden større Bedrift. I det hele er det godt, at vi har større og mindre Brug liggende mellem hverandre. Jeg tror ikke, det er heldigt, at alle de Ejendomme, man opretter ved en Udstykning, bliver af samme Størrelse; der er Mennesker, der nærmest har Betingelser for at gøre et stort Landbrug rentabelt, og der er andre, som nærmest har Evner for at gøre et lille Brug rentabelt.

Ved Siden af Udstykningsforeningernes Arbejde har der i de senere Aar været en Del privat Spekulation i Gang, idet der er blevet købt adskillige Landejendomme, i de fleste Tilfælde almindelige Bøndergaarde, som er blevet udstykket i mindre Brug. Jeg tror ikke, at denne private Virksomhed har vundet ret stor Sympati, og for dem, der har beskæftiget sig med denne Virksomhed, har Formaalet vist ogsaa kun været at faa saa stor Fortjeneste ud deraf som muligt. Lovgivningsmagten kan sikkert her kun vanskeligt gribe ind, i alt Fald har den hidtil ikke fundet sig foranlediget dertil.

Som jeg allerede har udtalt, har Finansministeren i det foreliggende Lovforslag ikke foreslaaet store Ændringer i den nuværende Lov, og jeg kan udtale min Tilfredshed dermed. I Stedet for det noget vage Begreb „større Landejendomme“, der nævnes i den nuværende Lov, er det foreslaaet, at Størrelsen skal være 40 ha, altsaa omtrent 70 Tdr. Land. Udstykningsforeningerne maa i Almindelighed ikke gaa under denne Størrelse, naar de køber Landejendomme, og det har baade for Administrationen, altsaa Finansministeriet, og for Udstykningsforeningerne ikke ringe Betydning, at man faar noget bestemt at holde sig til i saa Henseende. Om det er den rigtige Størrelse, der her er fastsat, eller om man muligvis skulde være gaaet lidt højere op, skal jeg ikke kunne sige. Det, det i første Linie kommer an paa, er at udstykke store Landejendomme, og det kan ikke ubetinget siges, at en Ejendom paa 70 Tdr. Land er stor. Jeg skal imidlertid ikke insistere paa, at Tallet forandres, men det er antagelig et Spørgsmaal, hvorom der kan forhandles med Finansministeren i det eventuelle Udvalg.

Efter den nugældende Lov kan der ved Siden af de Laan, der gives til selve Udstykningsforeningerne, ogsaa ydes Anden-Prioritetslaan i de udstykkede Parceller. Det er nu saaledes, at der kan gives et Anden-Prioritetslaan af $\frac{1}{5}$ af Vurderingssummen til Ejendomsskyld, dog maa Ejendommen i saa Tilfælde ikke være vurderet højere end til 12,000 Kr. Jeg kan udmærket godt give den højtærede Finansminister Ret i, at det har været meget vanskeligt at overholde denne Bestemmelse, idet Udstykningsforeningerne jævnlig er kommet med Anmodning om disse Laan til Ejendomme, der var vurderede til mere end 12,000 Kr., ikke mindst paa Grund af den Værdistigning, som er fore-